Рік II ... субота, 28. червня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ:
Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-99
РЕДАКЦІЯ:
Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і за кордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Совіти готувалися напасти на Середню Европу

РІШАЛЬНІ ПЕРЕМОГИ НІМЕЦЬКИХ ВІЙСЬК НА ВСІХ ФРОНТАХ.

БЕРЛІН, 28, 6. **Головна Кватиря Вожда: Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:**

Воєнні операції, переведені впродовж перших пятьох днів боїв, доказали, що совітські збройні сили були **готові заатакувати Середню Европу.** Також на граничних луках біля Львова і Білостоку, німецькі війська зустрінули масові скупчення совітських пробоєвих військ, хоч оба згадані луки висунені на захід, заздалегідь призначені на те, щоби їх окружили німці. З тієї причини вони ніяк не підходили для виключної оборони. Тому вже підчас перших надграничних боїв прийшло до могутнього зудару зі совітською сухопутньою армією і боєвим летунством. Німецькі війська перемогли на всіх фронтах і вибороли важливі рішення. Про все те повідомиться в найближчому часі.

Воєнна фльота і летунство продовжували свою боротьбу проти британської торговельної мореплавби. Один підводний човен під проводом капітана Мецлера затопив на захід від Африки 5 ворожих торговельних кораблів загальної містоти 31.500 тон. Німецькі боєві літаки знищили минулої ночі біля східнього побережжя Англії 3 торговельні кораблі загальної містоти 18.000 тон. Дальші летунські атаки звертались проти портових обектів біля гирла Темзи та проти одного летовища в південній Англії. Далі продовжувалося мінування англійських портів.

Одна батерія далекострільної артилерії воєнної фльоти обстрілювала ворожі кораблі в каналі Ля-Манш.

У північній Африці німецькі боєві літаки вдатно заатакували 25. 6. зосередження британських військ у районі Сіді-ель-Барані та становища протилетунської артилерії біля Тобрука.

Спроби британських боєвих і ловецьких літаків налітати на побережжя каналу Ля Манш німці відбили також і вчора з великими втратами ворога. У летунських боях та вогнем протилетунської артилерії німці зістрілили 9 ворожих літаків. Морська артилерія зістрілила 2 британські машини.

2 британські літаки затакували в каналі Ля-Манш німецький контрторпедовець, але він зістрілив обі ворожі машини.

Ворог скинув минулої ночі в різних місцях західньої і північно-західньої Німеччини декілька розривних і запальних бомб. Між цивільним населенням були нечисленні жертви. У різних місцях є знищені і ушкоджені мешкальні будинки. Нічні ловецькі літаки і протилетунська артилерія зістріли 2 ворожі літаки.

Капітан Ілсфельд командант одної групи ловецьких літаків 26. 6. досяг своєї 39. і 40-ої летунської перемоги.

—o—

Совітський уряд переноситься до Єкатеринбурґа

ПАРИЖ, 28. 6. — З Віші повідомляють, що совітський уряд рішив перенести свій осідок із Москви до Єкатеринбурґа. Сталін вже рахувався з тим, що потерпить невдачу у війні з Німеччиною. Головне командування червоної армії передбачило в своїх плянах, щоби покищо відступити за Урал. Таким чином воно сподівається, що на всякий випадок оминe можливість німецького окруження.

Революційні настрої в СССР

ЛІСАБОН, 28. 6. — Швидко ростуть і міцніють революційні настрої між всіми народами СССР, що живуть під большевицьким ярмом. Такі вістки надійшли до Ню-Йорку, де вони викликали велику сенсацію. Згідно з тими повідомленнями особливо поважне стало положення на Україні.

Цілий світ проти большевії

ШТОКГОЛЬМ, 28. 6. — Шведські часописи слідкують із незвичайною увагою й зрозумінням німецьку боротьбу з большевиками за існування Европи. „Даґенс Нигетер" пише, що німецький уряд був вповні управнений підкреслити ідейну вагу боєвої акції, що тепер іде. „Штокгольм Тіднінґен" звертає увагу, що це певна річ, що ця боротьба викликала в цілому світі **загальну симпатію для Німеччини.**

Протинаступ фінської армії

БЕРЛІН, 28. 6. — У звязку з положенням Фінляндії заявляють тут, що після того, як СССР перестав уважати Фінляндію невтральною державою в теперішній війні, — внаслідок совітського летунського бомбардування території Фінляндії, — фінська армія перейшла до **протинаступу разом із** німецькою армією.

Скавуління Москви

Залебеділа Москва, що бореться за — „батьківщину, честь й свободу". За двадцять кілька років свого жахливого володіння вона вспіла роздути до монструальних виглядів усе це пропаґандивне барахло, але всі „геніяльності" Маркса-Енґельса, Леніна-Сталіна не годні рятувати системи насильства, терору й визиску, розбудованої під кутом оборони кремлівського насильства, та експанзії червоного імперіялізму з метою поневолити вільні народи. Сьогодні ці сатрапи ціною смерти міліонів, готові рятувати цілість власних голов.

Які смішні в устах московських примітивів слова „батьківщина, честь, свобода". Ті самі обманці в 1917-18 рр. підносили гасла боротьби з батьківщиною, проти батьківщини, мовляв, „пролетарят не має батьківщини", як не має її міжнародне жидівство і кожний кочовик. В цих роках Москва творила теорії й примінювала в практиці й робила все, щоби світ її наслідував, теорії, проти европейського розуміння чести, проти „буржуазійної чести", проти цілого заховання людини, яке було консеквенцією европейської чести. Кремлівська честь — це честь жидівська й московського „босяцтва". Така честь плюгавих азіятів-босяків для Европи була осоружна, але Москва наділась на міжнароднє жидівство. Від 1917 р. кремлівські „босяки" демонструють перед цілим світом власне розуміння свободи, яка неможлива без наганів, чрезвичайки, концентраційних таборів, орґанізованого голоду, тощо. Чи ж би сьогодні Москва перемінила зміст у поняттях батьківщини, чести, свободи, який творила двадцять кілька років? Кому це Москва призначила до вірування: своїм обманюваним народам, чи Европі, яка обманути не дається?

Такий московський зворот вказує на повне банкротство кремлівських світоруїнних доктрин. Тепер приходить їм кінець — в Европі. У них доктрина вже давно збанкротувала. Перекреслила їх їхня власна система. Легко зрозуміти їхне положення, в якій нема вже чого боронити й нема в імя чого боронитися. Як довго існував червоний імперіялізм, Европа жила під загрозою большевизації. Европа користувалася лише дефензивними засобами супроти большевизації. Тепер же Німеччина взялася за іншу методу і намаганням Кремля протиставила офензивну методу, висунула на весь ріст европеїзацію европейського Сходу на засадах поширення нової системи у співжитті народів й держав. Які бліді московські скигління супроти непереможного розвитку подій та творення нової доби в історії! Москва немає вже що протиставити не то Европі, але й немає що подати до вірування власній поневоленій людині.

На наших очах відбувається розгра, що надійти мусіла. Її момент можна було відкладати на довший чи короткий час, але до нього не допустити не було змоги. Кремлівські сатрапи поносять сьогодні консек

венції своеї роботи, а ці консеквенції такі, на які собі вони заслужили. Кремль відкликується до міжнародньої справедливости. А прецінь він робив усе, щоби її нищити. Сьогодні Москві не може співчувати цивілізований світ, бо вона все була проти цивілізації світа.

Народи, насильно втолочені в систему большевицького володіння, таки не загинули, не загинуло ще в них і почуття національної спільноти перетривало найбільше трійло міжнародніх паліїв. Ідеї національного володіння на власних національних територіях виказали свою живучість й незнищимість; там переходили вони лише деякі фази гартування. Селянство, робітництво й інтеліґенція крім національних образ й переслідувань були предметом експлоатації в ділянці іхньої праці. Ці групи витворювали собі в умовинах боротьби антимосковські концепції в розвязці соціяльних проблем. В парі з політичним крахом большевії прийде і соціяльне визволення людини. Кожна нація прагне творити нову соціяльну справедливість на власних землях на засадах, що відповідають її духовості, політичним аспіраціям, виходячи з заложень европейських понять, що виробилися у свобідних середовищах та видержали життеві іспити. Людина й нація на засадах своїх спільнот намагались витворювати власні культури. Вони були нищені безпощадно Москвою, як і все інше, що не виходило з приказодавства Москви. Сьогодні штучний мур піддержуваний терором й насильством поміж гнобленими націями та Европою, валиться і ніщо вже не стане на перепоні культурного розвою народів.

Чи в силі протиставитися Москва? Московський „ванька-встанька", майстер в придумуванню всіляких блефів докладав усіх зусиль для мистецьких досягнень в обманстві Европи впродовж двадцяти років з вершком. А проте його прагнення не здійснились. І тепер він — хоча незрівнаний еквілібрість і блазень — вже не встане. — „Ванька-встанька" це іграшка для дітей. Смішно, коли такий хтось міг повірити в його післанництво. Доволі наблазнувався, всі вже мають досить його приглупкуватих видумок та образ. Багацько вже разів кремлівський блазень находився поза дверима Европи і все іншими намагався влізти. Тепер уже йому кришка. І хоча відкликається до... міжнародньої справедливости, то це найкраща познака, що він насправді мистець у блазенстві. Навіть у смертних судорогах ще блазнує.

В. Литвиненко.

—o—

Як комуністичний інтернаціонал організував саботажі

Велику і пильну увагу присвятив московський комінтерн скріпленню підпольної роботи французької комуністичної партії, бо, як колись Ленін впевняв, — Франція має стати большевицьким забором для західньої Европи.

І тут пакт з 23. серпня 1939 не грав найменшої ролі, хіба остільки, що від цієї хвилини мала зрости активність французьких комуністів проти Німеччини. Найбільш обективним, але й найбільш доказовим матеріялом цього є акти французької тайної поліції, що торкаються французького щоденника „Л'Ордр". Поліція знає всіх людей з різних держав, що були заанґажовані в тих роботах, у першій мірі жидів, як напр. чеського жида Отона Каца, або Карла Сімона, що був на совітській службі, чи інших. Ось наприклад у листопаді 1939 совітський посол у Парижі Суріц відвідав разом з колишнім червоно-еспанським міністром Неґріном, а в січні 1940 з секретарем посольства Бірюковим начального редактора часопису „Бюре" у Сен Клю в його віллі. При цій нагоді прийшло до узгіднення, що якийсь Етвенон має дістати посаду як офіціяльний представник совітського посольства в управі часопису „Л'Ордр". Дотеперішню фінансову піддержку піднесено від кінця березня на 800.000 франків місячно. Комуністичним керманичам видано після розвязання партії виразний наказ, щоби прихильники дістали вказівки читати „Л'Ордр", як довірочну ворожу до Німеччини ґазету.

Велика кількість викритих німецькою поліційною службою безпеки (СД) терористичних і саботажевих ґруп, заложених з наказу комінтерну, є наявним доказом ворожого становища Совітського Союзу до Німеччини.

Попри саботажеві ґрупи, що створилися на припоручення англійського „Інтелидженс Сервіс", а які мали виконувати ще в передвоєнних часах саботажі на німецьких кораблях, щоби підкосити силу німецької фльоти, існувала також широко розгалужена і вишколена комінтерном його терористична орґанізація. І її завданням було нищення кораблів тих держав, що свого часу створили протикомуністичний бльок. Є докази, що члени тієї орґанізації ділали ще до 1940 року і пробували з Данії передіставатися до Німеччини. Керманичем цієї орґанізації був німецький еміґрант Ернест Воллвебер. Він був у 1931 р. в Німеччині членом управи червоної опозиції, у 1932 р. став послом комуністичної партії Німеччини в німецькому парляменті. У 1933 р. виеміґрував до Данії, і тут став керманичем професійної інтернаціональної орґанізації моряків і пристаневих робітників, яка саме мала виконувати по думці вказівок комінтерну саботажі, передовсім на німецьких кораблях. Він був відповідальним перед московським комінтерном за розбудову цих терористичних ґруп у Німеччині, Норвеґії, Швеції, Данії, Голяндії, Бельгії, Франції і тодішніх балтійських державах, та за виконування саботажів. Він припильновував закроєну на велику скалю пересилку розривних та всіляких інших матеріялів на саботажі, він диспонував великими грішми у фінансуванні тих орґанізацій та винагороджуванні комінтернівських аґентів. — Гроші доставляв йому комінтерн. Як німецькі війська вмашерували на терен Данії, Воллвебер утік до Швеції і там сидить у тюрмі до сьогодні.

Як комуністи нищили кораблі.

Діяльність німецького еміґранта Воллвебера, керманича терористичних орґанізацій на фльоту европейських держав, мала деякі успіхи. Було 16 нападів на німецькі кораблі, 3 на італійські і 2 на японські. У двох випадках вдалося знищити дуже цінні кораблі. В перших початках терористи старалися нищити кораблі підпалами. Але ця метода не доводила до повного знищення. Тому вони взялися до інших засобів, а саме розсаджувати кораблі розривними матеріялами. Головно звернено увагу на кораблі на Балтійському й Німецькому морі. Їх точками опертя були Гамбурґ, Бремен, Данціґ, Роттердам, Амстердам, Копенгаґа, Осльо, Реваль і Риґа.

Саботажні комуністичні ґрупи в Голяндії, Бельгії і Франції були під кермою голяндського комуніста Осипа Німберта Шапа. Він мав близькі звязки з проводом скандинавських комуністичних терористів. Йому підлягав безпосередньо колишній гамбурзький провідник ґрупи Карль Барґштедт, який мав технічну сторінку у переведенні цих актів розривним матеріялом. Матеріял приготовлявся в північно скандинавських копальнях залізної руди, а голяндські моряки перевозили їх через норвезький Нарвік або через шведський Люлеа до Голяндії, Бельгії і Франції. Такого наймаркантнішого кур'єра з розривними матеріялами комуніста Вілема ван Вресвіка зловлено вкінці в Роттердамі й арештовано. Голяндські й бельгійські орґанізації мали свої ляборaторії та в них виробляли запальні і розривні бомби. Саме ці ґрупи виконали атентат на італійський корабель „Боккачо" і на японський „Касіс履ару". Намірені атентати на німецькі кораблі не вдалися. Їх викрито завчасу.

На конто данських саботажевих ґруп треба вписати між іншими атентати на німецькі кораблі „Саар" у Ревалі і „Філя" у Кенігсберґу. Експльозія на цьому останньому кораблеві зробила навіть досить сильну вирву в передній стіні корабля вище води.

—o—

БОЛЬШЕВИКИ ЗААТАКУВАЛИ ФІНЛЯНДІЮ.

ГЕЛЬСІНКІ, 27. 6. — Урядове інформаційне бюро повідомляє:

На пленарному засіданні фінляндського парляменту, що відбулося в середу 25. ц.м., міністр Ранґель склав звіт про теперішне ...ння та умовини, які довели до того. ...н. Ранґель ствердив, що від середи в полудне Фінляндія виставлена на атаки Сов. Союзу, що почав военні дії проти неї. З цього приводу Фінляндія почала оборонні заходи при допомозі всіх военних засобів, якими розпоряджає. Після цієї заяви, парлямент одноголосно висловив довіря урядові.

—o—

ПРИХИЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ШВЕЦІЇ.

ШТОКГОЛЬМ, 27. 6. — Шведське міністерство закордонних справ видало такий комунікат:

„В положенні, що повстало внаслідок війни між Німеччиною й СССР, Швеція буде непохитно боронити свою самостійність й незалежність та буде стояти осторонь военного конфлікту. Одначе нове положення поставило нас перед новими питаннями. З фінляндського й німецького боку висунено предложення. дозволити на переізд шведськими залізницями одної німецької дивізії з Норвеґії до Фінляндії. За згодою парляменту, уряд згодився на це предложення. Переізд військ відбудеться в такій формі, що забезпечить суверен... Швеції.

З ґумових човнах через Буг

Враження воєнного кореспондента Ф. В. Ніппеля*)

Помалу западала ніч, вирішна ніч з 21. на 22. червня 1941. Коли ми прийшли з Заходу та розложилися на горбках над Бугом, була вже майже північ. А все ж таки не було зовсім темно; зелено-смараґдова мінлива смуга простягалася вздовж північної частини неба. Пісковим лісним шляхом їдемо до становища пробоєвих військ, що з ними маємо з початком наступу перейти Буг і ввійти у край ворога. Командант пробоєвих військ досвідчений старшина з польського й французького походу, з Залізним Хрестом І. кл., дає короткий огляд про завдання і підготову до атаки, бо це місце має особливе значіння. З другого боку сама природа дала ворогові корисні можливості оборони: баґнисті терени, зарослі густими корчами, смуги лісу й заглибини.

Вояки пробоєвих частин зайняли зі смерком випадові становища. Вони лежать незамітні для невтаємничених у добре критих стрілецьких ровах, які закриває ніч, і чекають на наказ до наступу.

Біля 1. год. коротка команда. Майже нечутно виходять темні тіні вояків з їхніх ровів і з корчів. Бігом западають у заглибину між лісом і переднім хребтом. Зпід дахів з хворосту витягнено ґумові човни, якими за кілька годин перепливемо ріку, що на цьому місці доволі широка й має сильну струю.

Точно в 2. год. зголошує один старший десятник командантові пробоєвих частин, що човни лежать над берегом ріки, відповідно прикриті, та що дротяні перегороди вздовж ріки вже перетяті. Незамітно світає новий день, помалу починає рожевіти небо на Сході. За кілька хвилин 3 год. Готова до скоку лежить пробоєва сотня на краю ліса.

3. год. „Готовсь!" — наказує поручник, що веде атаку. Напруження зростає з хвилини на хвилину. Перші війська посунулися аж до гребеня горбка, з якого видно терен на схід від Буга. 3.14 год. — „Всідати!" — падає наказ. Заледви наказ перейшов ряди пробоєвих військ, як в одному менті ожив цілий західній беріг Буга. Артилерія відкриває вогонь і дає знак до початку наступу. Направо й наліво гремить і ґуде, світляні сліди стрілен летять понад нами, у коротких відступах часу чергуються вистріли й вибухи. Біла рання мряка простяглася на схід від Буга, тільки видно вершки дерев і дахи хат малих сіл. В цю молочну заслону падають стрільна і вже по кількох хвилинах вогонь доказує, що влучено в ціль.

Під охороною цієї вогневої заслони біжать вояки пробоєвої ґрупи з високого берега аж над саму ріку, вони просто спадають, уже 2, 3, 4 ґумові човни повні вояків, і сильні удари весел порушують їх уперед. Ще не минула одна хвилина, як ми стоїмо вже на острові, що лежить на середині ріки, та продираємося через шувар і торфовища на другий бік. Що зробить ворог, як буде він реаґувати? Такі питання ставимо собі, коли ми обсервуємо з острова східній беріг Буга. Наразі нема ніякої реакції. Занадто несподівано дістав ворог удар, він ще не прийшов до себе від потрясення, що йому завдав наглий наступ, ще дальше градом летять стрільна артилерії на ворога. Скоро перетягнути ґумові човни через трясовиння острова! „Разом!" По пояс у болотистій воді й липкій глині пробоєвики й піонірі перетягають ґумові човни й через острів. На березі човни привязані й їх по линві перетягають туди й назад.

Та вже перші пробоєвики перейшли через баґнисте побережжя в напрямі на ворожі укріплені становища, які вчора докладно просліджувано далековидом. Артилерія зробила своє.

Коли ми через заслону з мряки й стрільного пороху дійшли аж до становищ, тоді побачили, що стріли були влучні. Кілька сальв зі скорострілів, кілька ручних ґранат на ворожі укріплення. Нема знаку життя, ніхто не відповідає на вогонь. Москалі залишили становища. Обережно наступаємо далі через піскові горбки, за якими є також залишені стрілецькі рови, до вузької смуги ліса, через мочаровату луку. Білі світляні кулі, що вказують наші становища, вистрілюють високо, помало пересувається вогонь нашої артилерії наперед.

Ми знову в лісній смузі. „Наліво укріплення!" — кричить один із друзів. Одначе й звідси не дістаємо ніякого вогню. В кількох скоках ми при вході, відкриваємо двері й беремо першого полоненого, червоноармійця в заболоченому однострою, що очевидно не прилучився своєчасно до своїх утікаючих товаришів і волів піти в полон. Він не говорить по московськи, — це кавказець. Одне напівукрите в лісі село — це ціль наступу нашої ґрупи. Направо й наліво йдуть наші пробоєві ґрупи.

З найбільшою обережністю наступають у непроглядному терені, де скрізь можуть бути укриті ворожі стрільці. Коли ми з одного залишеного становища далі зближалися до нашої цілі, нагло прийшла осторога: „Вогонь зліва!" І вже свищуть стріли понад нами. Одного вояка поцілено, коли він хотів доскочити до свого важкого скорострілу, також у сусідній ґрупі були випадки. Одначе скоро викурено гніздо опору й скоро потім пробоєва ґрупа дійшла до села, де вона збирається, щоб далі продиратися крізь корчі й трави, висоти людини. Вже кілька годин після початку наступу повідомлено: Широка смуга на схід від Буга вільна від ворога, перехід через Буг відбувся згідно з пляном.

——o——

*) „Кракавер Цайтунг" ч. 146.

БЕРЛІН ПРО СТАНОВИЩЕ ЯПОНІЇ.

БЕРЛІН, 28. 6. — У справі поведінки Японії тутешні політичні і дипльоматичні круги є тієї думки, що коли взяти під увагу її минуле, то треба знову сказати, що становище японського цісаря, прем'єра і міністра заграничних справ відзначається рішучою і сміливою національною політикою. Немає найменших підстав побоюватися, що Японія відступить від тієї лінії своєї політики.

Н. КРЕГУЛЕЦЬКИЙ

Заки вдарили громи

IV.

Наш живець буцім якась несамовита рука велитенською мітлою позамітала. Гості розїхалися, хто останніми поїздами, хто найнятим візком. Не стало любленого всіми „солодкого дзядзя", що все мав повні кишені цукорків, не стало й шановного отця ректора, поважного, то знову жартівливого, як коли треба було, відїхала до Станиславова, чи на далеке Поділля молода письменниця Ярославська, що перша змалювала в своїй нагородженій повісті життя у нашому живці, поїхали до Львова Ябцьо з орхестрою і „цьоця" Стефа зі своїм „джойликом", одним словом, так як у Чехова „Дяді Вані" — „атехалі!". І подібно, як там, ті що лишилися в дворі, згадуючи тих, що відїхали, повторювали, зідхаючи по черзі: „атехалі", так і ми згадували наших знайомих, що наразі зірвалися й відлетіли, як птахи у вирій, — і повторювали: „відїхали".

Живець опустів. Лиш меланхолійний маляр реалістичних краєвидів і романтичних жіночих портретів ходив кругом своєї віллі в задумі, наче в осінній імлі. Лиш якась пані з Варшави бігала по парку й питалася, кого тільки стрінула, як їй дістатися туди? Почта не приходить, для неї вислали гроші на дорогу, а вона їх не дістала. Що їй тепер робити?

Сумувала каплиця на горбку, біля „Амати",

Так недавно тому, в неділі й свята, від досвітку поза полудне, священики з різних сторін краю відправляли в ній Служби Божі. А нині вона зачинена наглухо. Крізь дірку від ключа видно над престолом зажурене обличчя Матери Божої.

Зажурився й живець і посумнів. Він не привик так скоро замикати свої ворота. Ще кілька тижнів могли би хорі купатися й лікуватися, тим більше, що погоду Бог дав просто вимріяну.

Даром цілющі джерела журчать і шумлять, буцім запрошують до себе, ніхто не йде. Вже не видно біля них дівчаток у розкішно вишиваних сорочках, готових кожної хвилини зачерпнути й подати гостеві шклянку „Льоні", „вісімки" або „девятки"[1])

Каса зачинена, лікар пішов до війська, як і ті всі, що їх покликав великий папір на стінах кооперативи й громадського уряду.

На порозі Палатки стоїть той, що провадив її кухню. Сумними очима дивиться на опустілі віллі й бється з думками, що йому робити. Сидіти тут, чи їхати до Львова. Харчів наготовив багато, село спокійне, війна може перейде мимо й не зачепить його, — різно може бути.

Управа живця робить те, що до неї належить. Каже постягати лавки з цілого парку, потріпати й поховати хідники з лазничок, забезпечити меблі й усяку посуду.

Так само й управа ... домівки. На його голові гарний, новий будинок, із кімнатами на кільканадцять осіб і з великим городом. У нього й радіо. Сходимося тут, щоб послухати новин. Нічого певного не знати. Знаємо тільки, що війна, але де які битви йдуть, який фронт армії зайняли, годі вгадати. Даром пробуємо звести докупи суперечні вістки даром пробігаємо очима велику автомобілеву карту, нічого второпати не можемо. Мабуть якийсь новий, дотепер невідомий спосіб ведення війни.

А сонце так весело світить, небо таке чисте, темно-голубе, мов над Абацією, або над Фіренцо. Часом аж нудно, хотілося б дощу — нема. Квіти ранком і ввечір підливати треба, бо вянуть. А жаль їх — такі розкішні. Далії, мов найкращі хризантеми, рожі в моїм зільнику зацвіли неправдоподібно великими квітами.

Молоді деревця буяють. Невеличка вілля з великим еркером на три сторони світа стоїть, мов у райку. Гарно так і казав би ти затишно, тільки жий і Бога хвали.

Та куди там! Як настане вечір і в селі замовкнуть останні відгуки життя, як тільки жаби почнуть свій голосний концерт: „кум, кума, бузьок де? — нема, а де ж? — умер, коли? — в четвер, а ми тому раді, раді, ра..." — тоді, як вслухатися добре, здалеку якісь нечувані шуми почуєш, якесь торохтіння соток і тисяч коліс, якийсь тупіт безчисленних кінських підков.

А за горбком буцім пожежа палає.

Великий пузатий, червоний місяць сходить...

Далі буде.

[1]) Назви джерел.

Визвольна боротьба цілої Европи

РИМ, 27. 6. — Широким відгомоном відбилося звідомлення Головного Командування Німецьких Збройних Сил про переможний хід боєвої акції на східньому фронті, що дозволяють числитися з великими успіхами. Італійська прилюдна опінія від хвилини вибуху цієї визвольної европейської війни під враженням цієї великої події здає собі справу зі звідомлень Головного Командування Німецьких Збройних Сил, що заповідали великі успіхи. Тому очікують там з великим напруженням і радістю появи докладного звіту з ходу й висліду боїв перших днів.

Сила напруги й лебувала техніка удару німецьких військ — пише „Пополо ді Рома" — неодмінно довели до великих осягів, яких розміри і значіння стають ясними зі звітів окремих военних кореспондентів про подвиги німецького летунства. Використано засіб заскочення і стратегічно і тактично.

Треба здогадуватися, що большевицьку армію заатакували в її власних вихідних становищах, так що в багатьох випадках совітські вояки не могли навіть оминути боротьби ані відступити.

Війна з Совітами — це зовсім не є війна тільки німецька, але визвольна війна цілої Европи, що — як підкреслює „Месаджеро" — понад 20 літ жила під безнастанною загрозою большевицької небезпеки.

Війна Фінляндії з Совітами

ГЕЛЬСІНКІ, 27. 6. — Фінляндський уряд видав синьо - білу книгу про взаємини між Фінляндією й Совітським Союзом. У ній виказані ті віроломні кроки, що їх допускалася совітська влада всупереч умовин мира. Книга повна доказів, що Совітський Союз не мав найменшого наміру додержувати якунебудь точку умови та що сов. уряд змагав до зайняття фінляндської держави й поневолення народу. Опубліковані документи виказують, цю совітську перфідну гру від перших початків по підписанні миру аж до вибуху цієї визвольної війни.

Коли зараз по підписанні мира Фінляндія плянувала створити союз із скандинавськими державами, большевики спротивилися цьому — і то дуже загрозливо. У звязку з цим большевицький уряд зажадав категорично побудувати зараз залізницю до Саллі, бо їм було її потрібно для доразового перевезення і скріплення мілітарних залог на фінляндських теренах. Всілякі претенсії щодо додаткових відшкодувань на відступлених їм теренах, чи на винайманому Чако були безконечні. Йшли постійні жадання доставн матеріялів, фабричних уладжень, поправи будинків, робітників. При вирішуванні границь, большевики опиралися при спірних питаннях все найрішучіше на тому, щоби впхатися якнайдалі у фінляндський терен. А вже простою нахабністю заскочив совітський уряд у 1940. році жаданням демобілізації Аляндських Островів. Щоби мати постійний нагляд над Фінляндією, Совіти жадали раз-у-раз творення у різних місцях своїх консулярних станиць. Далі пробували взяти під свою контролю копальні ніклю в Петсамо. Книга подає ці системи підступної пропаганди, аж до старань осягнути вплив на склад фінляндського уряду.

Президент фінляндської держави Риті виголосив у четвер через радіо промову, в якій зясував причини вибуху нової війни з Совітським Союзом. Зараз після вибуху війни між Німеччиною й Совітами почали совітські військові частини свої напади на фінляндську територію, вкінці пішли дня 26. червня, не зважаючи на умови і без причин, правильною війною на цілому граничному фронті. Тому ми — закінчив президент свою промову — вдячні глибоко німецькому Фіерерові й дуже Йому зобовязані за те, що він рішився дати жаданням совітського уряду остаточний і рішучий відпір.

——o——

АНГЛІЙСЬКІ ОБІЦЯНКИ ДЛЯ СОВІТІВ.

ШТОКГОЛЬМ, 27. 6. — Як повідомляє англійська агенція Ройтера з Лондону, совітський амбасадор Майський склав візиту мін. Ідені та заявив йому, що совітський уряд з радістю прийме англійську допомогу. Совітський уряд домагається відповідних кредитів і достав. В Лондоні сподіваються, що незабаром виїде до Москви місія технічна, купецька й військова.

Крім цього американський амбасадор у Лондоні. Винант відбув конференцію з Майським, мабуть щоб предложити йому з власної ініціятиви повну допомогу в межах, якими він особисто розпоряджає.

——o——

ОСТАТОЧНИЙ БІЙ ІЗ БОЛЬШЕВИЗМОМ.

ЛІСАБОН, 28. 6. — Португальські часописи оцінюють німецьку боротьбу на сході як остаточний бій із большевизмом. Вони підкреслюють, що президент Португалії Салязар — це великий противник большевиків і тому Португалія не вдержувала ніяких звязків із СССР. „Діаріо де Лісбон" називає боротьбу проти большевиків, найбільших ворогів Европи, найбільшою подією від вибуху війни.

——o——

КОМУ ВЖЕ АНГЛІЙЦІ НЕ ДАВАЛИ ҐАРАНТІЙ.

АНКАРА, 28. 6. — З невтральних дипльоматичних джерел в Анкарі повідомляють, що співпраця Англії з большевицькими деспотами в Москві тому здійснилася, що Велика Британія дала СССР. ґарантію в справі його завоювань у Фінляндії, в балтійських краях, в Польщі і в Румунії під тією умовиною, що большевики звернуться проти Німеччини. В згаданих кругах зазначують, що цю ґарантію дала та сама Англія, яка свої ґарантії була накинула балтійським краям, Польщі і Румунії з тим, що очевидно — навіть не пробувала допомогти їм у їх важкій ситуації. Німці розпоряджають відповідною силою, щоби забезпечити Европу перед будьяким ворогом. Припинять і цю торгівлю народами.

——o——

НАГАЛЬНЕ БОМБАРДУВАННЯ ТОБРУКУ.

РИМ, 28. 6. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

У північній Африці летунство великодержав оси продовжувало безнастанно нагально бомбардувати становища й склади в Тобруці. Ловецькі літаки обстрілювали скорострілами вантажники й табори під шатрами в околиці Сіді ель-Барані. Італійці зістрілили один ворожий літак типу Ерикен.

У Східній Африці італійці відбили спробу ворога перейти ріку Ідессу в районі Ґалля і Сідамо.

ВЕЛИКІ МАНІФЕСТАЦІЇ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД, 28. 6. — Зі всіх-усюдів Еспанії напливають вістки про нову хвилю на велику мірку зорганізованих маніфестацій дружби на користь Німеччини. В місті Уельба відбулася маніфестація з участю понад 10.000 осіб, які перейшли походом вулицями міста. На чолі походу йшла молодь „Фаланґи". Нові великі маніфестації відбулися в Кордобі, Гренаді й Понтоверді. Великі маси робітників покинули свої варстати праці, щоби висловити своє привязання до великодержав оси. Підчас усіх тих маніфестацій серед населення лунали оклики на честь Фірера, Мусолінія і ґен. Франка.

——o——

БЕРЛІН ПРО ПОЛОЖЕННЯ В БАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВАХ.

БЕРЛІН, 28. 6. — „Для нас тепер істнує в балтійських державах лиш одно положення, а саме положення військове". — Таку думку висловлювали сьогодні в берлінських політичних кругах у звязку з деякими вістками, що появилися за кордоном у справі внутрішньо-політичних подій у балтійських країнах. До яких там дійшло демонстрацій і які там потворилися ґрупи у відповідь на боротьбу Німеччини з большевизмом — усе те є місцеві явища. В звязку з тими вістками заявляють у Берліні, що це є для Німеччини справи другорядного значення супроти тієї головної події, якою є сучасна війна зі Совітським Союзом.

——o——

ВДОВОЛЕННЯ ЗІ СТАНОВИЩА ШВЕДСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

БЕРЛІН, 28. 6. У звязку із засіданням шведського парляменту в тутешніх політичних кругах заявляють, що становище, яке зайняла Швеція, виразно свідчить про готовість взяти участь у сучасній війні за ходу проти большевизму. Німці прийняли з великим вдоволенням становище шведського парляменту.

——o——

ПОЛОЖЕННЯ В СИРІЇ БЕЗ ЗМІН.

ВІШІ, 28. 6. — Загальне положення в Сирії без змін. Після евакуації місцевости Мердюм бої йдуть на північ від Габея. У районі Джебель-Друз припинилися боєві дії. Пальмира продовжує оборону. На пустинному шляху до французької Пальміри французький пробоєвий відділ вдарив на англійців і примусив їх відступати. — Французи зупинили англійські відділи, яких завданням було іти шляхом з Дамаску до Недек. В околиці Давмар ідуть бої. У районі побережжя положення від тижня без змін. Це тому так діється, що одиниці британської фльоти діють незвичайно обережно, бо за кожною появою атакує їх Французьке летунство.

——o——

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЧЕРВЕНЬ.

28. Субота — Амоса пр.
29. Неділя — 3. Христового Серця.

— З ДНЕМ 1. ЛИПНЯ 1941 Р. здержуємо висилку щоденника тим Передплатникам, що не вірівняли передплати за місяць червень. — На висилку залеглостей і передплати на місяць липень долучуємо до сьогоднішнього числа поштові складанки.

— ВСЕНАРОДНЯ БОГОСЛУЖБА в ГР.-КАТОЛ. ЦЕРКВІ В КРАКОВІ. Щоби подякувати Всевишньому за великий змаг Фірера Німеччини у визволенню поневолених братів безбожницькими Совітами та щоби випросити Божого благословення для тієї святої війни і скорої, остаточної перемоги — відправиться у неділю 29. червня ц. р. в год. 9-ій торжественна Служба Божа з принагідною проповіддю. — При цій нагоді відбудеться збірка на допомогу воєнним жертвам. — До громадної участи в цьому Богослуженні запрошує все наше Всч. Духовенство Кракова, всі наші Організації, Установи та всіх вірних — Гр.-Кат. Парохіяльний Уряд у Кракові.

— „ДО ВСІХ УЧАСНИКІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ"... Під повищим наголовком помістив п. ген. М. Капустянський заклик у „Краківських Вістях" з датою з 24. і 25. ц. м. Виясною в порозумінні з п. генералом, що ті б. члени українських армій, які вже зложили свої анкетні листки в ДУКТІ, не потребують другий раз зголошуватись. Візвання п. генерала відноситься до тих комбатантів, які находяться поза межами Ген. Губернаторства й не мали змоги в ДУКТІ зголоситися. При тій нагоді прошу всіх тих українських комбатантів, що ще своїх анкетних листків не виповнили, якнайскоріше це зробити й за посередництвом повітових організацій переслати їх до централі. За анкетними листками слід звертатися на мою адресу: Інж. М. Хроновят, Краків, Зелена 24/6.

— ДО ПТ. ГРОМАДЯН МІСТА КРАКОВА. Ті з українських громадян, що мешкають постійно в Кракові, а бажали б працювати в УДК, зволять негайно зголоситися в Секретаріяті УДК, Краків, Льоретанська 18. — Український Допомоговий Комітет у Кракові.

— КУРСИ ДЛЯ НАРОДНІХ УЧИТЕЛІВ. У порозумінні з Головним Відділом Науки й Навчання в Уряді Г. Г. подаємо до відома, що в часі між 10. липня й кінцем серпня цього року відбудуться в Криниці й також мабуть у Холмі 6-ТИЖНЕВІ курси для некваліфікованих народніх учителів, якщо, очевидно, дозволять на це обставини. Курси ці призначені й обовязкові для всіх тих некваліфікованих учителів, що вчать тепер в українських народніх школах в Г. Г. Їх скінчення дасть абсольвентам право навчати в народнім шкільництві. Докладні інформації подамо в найближчому часі. — В часі літніх ферій є в пляні також улаштування 2-ТИЖНЕВИХ курсів для кваліфікованих народніх учителів у таких місцевостях: Криниця, Сянік, Ярослав, Грубешів, Холм, Біла Підляська. Завдання цих курсів — приготовити учителів до навчання нововведених предметів (німецька мова, українське народознавство) та подати деякі інші педагогічні вказівки. Участь у них добровільна. Ті, що задумують такий курс відбути, зголосять це службово в дотичного шкільного радника, а також в УДК (Делегатурі) найпізніше до 15. липня ц. р. — Шкільний Відділ УЦК. 1-3

— ШИРШІ СХОДИНИ ЧЛЕНІВ ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ відбудуться в суботу дня 28. червня 1941 р., в год. 19-ій у салі харчівні при вул. Зеленій ч. 7. На порядку дня реферат м-р Іванни Рожанковської п. н. „Жінка Східньої України", доповнений враженнями осіб, що знають її теперішній побут. Просимо явитися точно! — Голова Жіночої Секції.

— КУРС МАШИНОПИСАННЯ. В підготовній акції, що її переводить тепер Жіноча Секція в Кракові, урухомлюється як черговий крок — курс машинопису. Вишкіл машиністок на німецьких машинах — це чергове дуже важне завдання. Буде ведений фаховою німецькою силою в вечірніх годинах. Час тривання: один місяць. З огляду на обмежену кількість машин число курсанток може бути невелике. Тому радимо зголошуватись скоро та лише таким, що не боїться труду й солідно хотять опанувати цей фах. Вписи приймає Жіноча Секція, вул. Зелена 18, між год. 15—18. 3х

Як знищено совітський підводний човен

Один з німецьких воєнних звітовиків подає з східньої частини Балтику про морський бій, якого не було у 20. столітті.

Два німецькі переслідувачі відкрили біля одного з морських заливів совітський підводний човен. Вони кинулися на нього з найбільшою швидкістю. Зближаючись до підводного човна, залога переслідувачів завважила, що на ньому не зроблено ніяких приготувань, щоб піти під воду. Тому рішено заощадити торпеди й заатакувати його ручними ґранатами. Совітські моряки почали приготовляти до стрілу гармату на чердаку. Німецькі переслідувачі з найбільшою швидкістю плили на ворога. „Ручні ґранати — готов!" — залунав наказ. В тій самій хвилині полетіли ручні ґранати, влучно кинені на совітський підводний човен. Совітський командант намагався в останній хвилині піти під воду, залишивши гарматну залогу на чердаці. Коли один з німецьких переслідувачів обстрілював підводний човен, другий заступив йому дорогу і скинув дві підводні бомби безпосередньо під передом підводного човна. Підводний човен піднявся вгору, два вибухи зірвали з нього цілий горішній чердак, опісля рештки потонули у хвилях.

Все це сталося в кількох хвилинах. Кілька совітських моряків плавало на поверхні. Їх вирятувано. Вони розповідали, що совітський підводний човен утікав з одної пристані, де було небезпечно внаслідок німецького наступу. Команданти трьох інших сов. підводних човнів висадили в повітря свої човни у пристані. Тільки їм вдалося проломити запори, та в кілька годин пізніше і їхній підводний човен опинився на дні моря.

— БЛАГОДАРНІ БОГОСЛУЖЕННЯ З НАГОДИ ПЕРЕМОЖНОГО ПОХОДУ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

З доручення Українського Гр.-Катол. Ґенерального Єпископського Вікаріяту в Ярославі й Української Гр.-Катол. Апостольської Адміністратури в Сяноці відбудуться в найближчу неділю 29. червня 1941 р. у всіх українських гр.-кат. церквах у Генеральному Губернаторстві благодарні Богослуження за переможний похід Німецької Армії проти безбожницького царства большевиків, заїлих ворогів християнства. Цю велику історичну подію, що несе визволення також для нашого Українського Народу, пояснять ОО. Душпастирі у проповідях своїм вірним та закличуть їх до всенародньої молитви за духову силу для наших многострадальних братів та за Боже благословення для Німецької Армії й Фірера Німецького Народу, Адольфа Гітлера.

КАРТОК.
СПРАВА ДОДАТКОВИХ ХАРЧЕВИХ

Повідомляємо, що додаткові харчеві картки на місяць липень 1941 р. видаватимуть в УДК-Краків, Льоретанська 18, у днях 28. і 30. червня та 1. і 2. липня 1941 у такій поазбучній черзі:

28. 6. (субота) від год. 8—13, букви: А, Б, В, Г, Ґ, Д, Е, З, Ж;

30. 6. (понеділок) від год. 8—12 і 15—17, букви И, І, К, Л, М;

1. 7. (вівторок) від год. 8—12 і 15—17, букви Н, О, П, Р, С;

2. 7. (середа) від год. 8—13, букви Т, У, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ю, Я.

Щоб одержати харчеві додаткові картки, вимагаємо предложити:

а) особисту виказку (Авсвайскарту) або посвідку реєстрації в УДК,

б) виказку вплачених датків до УДК,

в) червону харч. карту, а від українців із околиці Кракова потвердження замельдування в місцевості замешкання (або також черв. харч. карту).

УДК-КРАКІВ.

ДАНСЬКИЙ ЛЕҐІОН ПРОТИ МОСКВИ.

КОПЕНГАҐА, 28. 6. — Данія вже помагала Фінляндії всіми силами, від націоналістів до соціял - демократів включно. „Політікен" називає найновіший відтинок у довгій черзі війн Фінляндії проти ненависної Москви „найбільш вирішним з усіх, що визначить долю Фінляндії для багатьох поколінь і буде ґіґантським образунком історії". З цього здають собі справу в усіх кругах Данії, тому вона допоможе Фінляндії всіми силами. „Соціялдемократен" пише: „Все, чого зажадають від нас, мусимо постаратися дати".

У пятьох вербункових бюрах леґіону добровольців до Фінляндії „Нордлянд" у цілій Данії є величезний натовп. Тому створено нові вербункові станиці в різних місцевостях краю. Данський корпус добровольців, що в 1939-40. роках боровся по фінському боці проти большевиків, знов зголосився, як один муж, щоб вразі потреби піти до бою з ворогом цілої Европи.

ІТАЛІЙЦІ ВОЮВАТИМУТЬ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

РИМ, 28. 6. — В четвер Дуче відвідав в одному місті на північному кордоні першу моторизовану дивізію експедиційного корпусу, що має відійти на большевицький фронт. У товаристві Дуче, що прилетів до міста літаком, яким сам кермував, був німецький військовий представник, шеф ґенерального штабу ґен. Кавалеро й шеф ґенер. штабу летунства. Після дефіляди Дуче пройшов попри ранених і рідні поляглих, що були на почесній трибуні і попри фронт чорних сорочок. У промові до вояків цієї дивізії Дуче підкреслив, що вони йдуть назустріч подіям, які їм назавсіди лишаться у памяті. Вони боротимуться проти Совітського Союзу, ворога кожночасної цивілізації. Дуче пригадав важкі втрати, що їх уже завдали німецькі друзі совітським ордам.

СЛОВАЦЬКЕ ПОСОЛЬСТВО ВИЇХАЛО З МОСКВИ.

БРАТИСЛАВА, 27. 6. — Після зірвання дипльоматичних взаємин між Словаччиною й Совітами — словацьке посольство в Москві одержало в середу через радіо візвання залишити територію СССР. Словацька влада дозволила вернутися до краю чотирьом членам сов. посольства, а інші чотири залишаться у Словаччині так довго, аж доки не вернуться члени словацького посольства в Москві.

Чергова архиєрейська візитація

В днях 12—13 червня ц. р. архиепископ холмський Іларіон відбув чергову візитацію парохій холмсько-підляської епархії. Цим разом Владика відвідав парохії Крупи, Красни, Бонча, Жданне й Депултичі. Чотирі перші знаходяться в красноставському повіті, Депултичі — в холмському.

12-го червня архиепископ виїхав з Холма через Реівець і прибув до Круп в год. 9-ій рано. Зустріли Владику настоятель парохії, управитель школи й громада вірних. Це та власне громада, що перетривала лихоліття виконуваної поляками „місійної" праці. Решта парохіян — це т. зв. „калакути", що ждуть на „вияснення ситуації" й тоді, правдоподібно, повернуться до батьківської віри.

Того ж 12-го червня архиепископ приїхав в год. 15-ій до Красничина. При брамі в Березині зустрів Владику уряд волости Чайки, представник українського УДК й представник самоуряду.

Церква в Красничині повернена православним недавно, але звертає увагу тут майже цілковита відсутність слідів панування поляків — недавніх панів цієї церкви. Заходами настоятеля парохії й парохіян в короткому часі вдалося привернути церкві її давніший вигляд. Зате настоятель парохії живе в неможливих умовинах: в малому будинку приміщуються три родини. Дуже гарне слово сказав місцевий війт. Пригадав, що минули вже часи, коли вистачало нам, українцям, такими себе тільки називати. Тепер мусимо доказати, хто ми 12-го червня ввечері Владика приїхав до Бончі. З уваги на непогоду думали, що в Бончі нікого не буде при зустрічі Владики, але прийшла мила несподіванка: церква була вщерть переповнена. Співав добрий хор. Взагалі Бонча славиться голосовим матеріялом. Тут, як і в попередніх парохіях, хор співав народні пісні підчас прийняття Владики о. настоятелем. Архиепископ ночував у Бончі й чергового дня 13-го червня відїхав рано до Жданного. У Верховинах при брамі, прибраній квітами, зустрів Його кінний відділ, який і супроводив Владику до Жданного. Церква в Жданнім тільки що півроку повернена православним. По Молебні відбулося прийняття в парафіяльному будинку, поверненому православним разом із церквою. Старша жінка оповідала тут, що в 1918 році в льоху цього парохіяльного будинку польська поліція перетримувала православного священика, розібраного, в одній білизні, перед тим, заки мала кудись його вивезти на суд за спротив при відбиранні церкви.

Того ж дня Владика, відпроваджений депултицькою пожежною сторожею (кінно), приїхав до Депултич. Село має стару по-унятську деревяну церкву, з якої православні тепер користають, а обіч неї сліди фундаментів нової мурованої церкви, недокінченої в 1914—1915 рр. Церкву цю в 1936 році з дозволу польського уряду відремонтовано, а в 1938 р. тим же польським урядом зруйновано. Плебанію поляки забрали й посадили в ній „ксьондза", що там і досі сидить. Настоятель православної парохії приміщується в маленькій хатинці (кімнатка й кухонка), що її з наказу війта винайнято для парохії й яка знаходиться в віддалі півтора кілометра від церкови.

Загальне враження візитації дуже добре. Народ встає й поволі йде вперед. Треба підкреслити значіння шкільництва на цих землях. В багатьох випадках, особливо там, де є багато т. зв. „калакутів", школа тільки одна в стані збудити в населенні голос крови, дати змогу перестати боятися „сил невидимих" й відважно повернутись до свого народу й церкви.

В кожній парохії Владика у своїх проповідях підкреслював саме цей момент: момент церковно-національний в житті нашого народу. Від козацтва, гетманів, героїчної боротьби усіх верств суспільности свого часу за свою Церкву архиепископ переходив до наших днів, доказуючи, що нам нема чого стидатися нашого славного минулого, а єдине, про що нам тепер слід дбати, це про єдність на основі загальної любови. Ця єдність дасть нам силу, міць, а до сильних належить світ. Коли єднатимемо нас любов одного до одного — поважатимуть нас усі.

В своїх проповідях владика порушував й інші актуальні в нас питання, як: національна свідомість, любов до своєї Церкви, любов до рідної мови. „То неправда, — говорив архиепископ, — що наша мова хлопська. Наша мова більш панська, ніж якабудь інша словянська мова. Наша мова найстарша серед багатьох інших словянських мов. Ми вчили нашою мовою наших дід, а не вони нас".

Не зважаючи на надмір праці, яку несе населення під сучасну пору приготовань до великих подій, він не прешкодив усім, хто тільки міг, поспішити з прибранням брам, поставлених при виїздах до сіл та перед входом до церков, щоб зустріти хлібом та теплим словом привіту Владику в очікуванні від нього архипастирського благословення. Шкільна дітвора під проводом своїх учителів, молодь, зорганізована в УОТ, з квітами в руках радісно вітала словом любови архиепископа, як свого ерарха й як провідника національного відродження Холмщини, складаючи йому обітницю правдивої й щирої служби Богові й народові. Невеликі сільські церковці всюди були переповнені народом, який з великою увагою та зворушенням, або й сльозами на очах, слухав надхнені науки Владики та проводив Владику, скріплений на дусі.

З українського життя в Сосновці

Це, донедавна головне, місто домбровського басейну повинно би тяжіти до м. Катовиці, що стало тепер столицею „Гав Ост-Обершлезієн". Одначе специфічні обставини, які примушують німецьку владу тримати ще т. зв. поліційну границю між обома цими містами, не дозволяють на таке, здавалось би, природне зближення. До того Сосновіц завдяки енергійному і впливовому надбурмістрові Шенвельдерові, що є заслуженим партійцем і членом Райхстагу, має стати ядром нового великого німецького міста на сході з півміліоновим населенням, в якого склад увійти мають ще й Бендсбург (Бендзін), Домброва і Челядзь.

Отож Сосновіц і далі обєднує все українське громадянство, що живе поміж цією поліційною границею і кордонами Ґ. Губернаторства. УДК, що досі був обєднальним органом і виявив упродовж півтора року живу та дуже корисну діяльність, є вже в ліквідації. Його місце зайняло УНО, якого провід перебрав голова УДК Б. Шевченко, і три його секції: жіноча (голова п. Субтельна), культурно-освітня (інж. Несторович) і суспільна (п. Будяк). Перебрана в спадщині після УДК домівка є далі центром майже всього тутешнього українського громадянства. Є в ній і гр.-кат. каплиця, де постійно йдуть відправи (о. Н. Сохоцький), є там школа й садочок (уч. Шарковська), відбуваються там курси українознавства, німецької мови й санітарної служби та врешті різні імпрези, що мають на цілі національно виховувати й гартувати та товарисько зближувати розсіяних по цілому басейні українських громадян.

З найновіших імпрез згадаємо тут: академію в честь бл. п. Басарабової, свячене, Шевченківський концерт, виставу українського народнього мистецтва і Свято Вождів. Намічено на найближчий час: Свято Матери й академію в честь Лесі Українки.

У цьому році рішено традиційний Шевченківський концерт 25. травня ц. р. получити з виставою українського нар. мистецтва. Така вистава відбулась нещодавно в Біліц і мала великий успіх. Це підбадьорило місцевих організаторів. Упродовж кількох днів зібрано в громадян (майже виключно в місцевих і з найближчої околиці) близько пів тисячі експонатів (вишивок, килимів, глиняної посуди, тощо), які розміщено із смаком серед зелені й квітів у великій руханковій салі кол. гімназії Сташица.

На концерт запрошено з Кракова відомих уже також на шлеському ґрунті мистців: бандуриста інж. Телігу і рецитатора м-ра Ґеник-Березовського. Крім них узяли участь у концерті: піяністка з Катовиць Цурковська-Гавриляк, що своєю чудовою грою здобула вже почесне місце й нещодавно на прохання директора консерваторії виступила на концерті солістів у Катовицях, скрипак Бурлацький, декляматорка Субтельна, яка своїм направду мистецьким виступом виявила небуденний талант, молоденький Демянчук, врешті мішаний і мужеський хор під управою п. Бартка в заступстві хворого о. Хортика. Вступне слово виголосили: по українськи проф. Фещенко-Чопівський, по німецьки інж. А. Палій.

Концерт відбувся у великій салі згаданої б. гімназії перед численною (ок. 400 осіб) авдиторією. Було також чимало німецьких гостей. Підчас перерви зійшли приявні до руханкової салі, де інж. В. Несторович відкрив виставу українського народнього мистецтва короткою промовою в українській і німецькій мові.

Вистава була відкрита ще впродовж 3-х днів і здобула симпатиків також серед нечисленних німецьких відвідувачів. Була вона направду дуже гарна, навіть вибаглива, про що подбало журі, добираючи експонати так, щоб вони витримали навіть найсуворішу критику знавців. Треба зазначити при тому, що організація такої вистави вимагає направду великого труду й сильних нервів. Тому за цю вдатну імпрезу належиться признання Культурно-освітній Секції й паням із Жіночої Секції, в першу чергу п. Олені Борис.

Слід ще згадати про одно поважне досягнення зорганізованих тутешніх громадян, чи пак еміґрантів: православний архиепископ у Берліні Серафим окремим письмом дозволив, щоб у православній церкві в Сосновці відбувались що-другу неділю відправи в живій українській мові та цi відправи наділив своїм благословенством. Перша така Богослужба відбулась 15. ц. м., у день „Свята Вождів". Правив о. Гаврілков, який, хоч є москаль, добре знає українську мову. У цей день виявили теж добру поставу українські комбатанти з ген. Сінклером і полк. Смовським у проводі. Реферат на святі виголосив інж. А. Палій, голова недавно призначеної Обласної Управи УНО, з осідком у Катовицях.

Н.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34, Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79